

SADRŽAJ

Glava 1.

1. OSNOVNE OSOBINE METALA	1
-------------------------------------	---

Glava 2.

2. POJAVA I KLASIFIKACIJA RETKIH METALA	8
---	---

Glava 3.

3. OSNOVNI PROCESI I METODI U METALURGIJI RETKIH METALA	13
3.1. Procesi i metodi metalurške pripreme i koncentrisanja retkih metala	13
3.1.1. Procesi pečenja i topljenja sa ciljem razlaganja	14
3.1.2. Procesi selektivnog isparavanja i sublimacije	15
3.1.3. Procesi luženja	16
3.1.4. Procesi obogaćivanja i prečiščavanja rastvora	21
3.1.4.1. Estrakcija organskim rastvaračima	21
3.1.4.2. Jonska izmena	28
3.1.5. Procesi izdvajanja iz rastvora	36
3.1.5.1. Kristalizacija soli	36
3.1.5.2. Hemijsko taloženje	38
3.1.5.3. Redukcija gasovima	40
3.1.5.4. Cementacija	41
3.2. Procesi i metodi dobijanja retkih metala	43
3.2.1. Metalotermija	43
3.2.1.1. Natriotermija	44
3.2.1.2. Magneziotermija	48
3.2.1.3. Kalciotermija	50
3.2.1.4. Aluminijotermija	51
3.2.1.5. Silikotermija	52
3.2.1.6. Redukcija lantanidima	53
3.2.1.7. Redukcija amalgamima	53
3.2.1.8. Redukcija cinkom	54
3.2.1.9. Redukcija sumporom, odnosno primena sulfida	54
3.2.2. Karbotermija	54
3.2.3. Redukcija gasovima	58

3.2.3.1. Redukcija oksida vodonikom	59
3.2.3.2. Redukcija halogenida vodonikom	59
3.2.3.3. Redukcija jona iz rastvora vodonikom	61
3.2.4. Dobijanje metala postupcima termičkog razlaganja metalnih jedinjenja	62
3.2.4.1. Van Arkel de Bjiurov postupak	62
3.2.4.2. Razlaganje karbonila	63
3.2.4.3. Razlaganje hidrida	63
3.2.4.4. Razlaganje soli	63
3.2.5. Elektroličko dobijanje metala	64
3.2.5.1. Elektroliza iz vodenih rastvora	66
3.2.5.2. Elektroliza iz nevodenih rastvora	67
3.2.5.3. Elektroliza iz rastopa soli	67
3.2.6. Dobijanje metala cementacijom	69
3.2.7. Metodi dobijanja metala procesima cepanja jezgra	69
3.3. Procesi i metodi rafinacije retkih metala	70
3.3.1. Pojam i klasifikacija metala visokog stepena čistoće	70
3.3.2. Pregled i klasifikacija metoda za dobijanje metala visokog stepena čistoće	72
3.3.3. Rafinacija metala isparavanjem	74
3.3.4. Elektrolička rafinacija metala	79
3.3.5. Jodidni proces rafinacije metala	82
3.3.6. Zonalna rafinacija metala	88
3.4. Metalurgija praha retkih metala	93
3.4.1. Dobijanje metalnih prahova	93
3.4.4.1. Mehaničko usitnjavanje	94
3.4.1.2. Hemijski metodi	94
3.4.2. Prerada praha do gotovih komada - presovanje i sinterovanje	95
3.4.2.1. Presovanje metalnih prahova	95
3.4.2.2. Sinterovanje metalnih prahova	97
3.4.2.3. Vruće presovanje (sinterovanje pod pritiskom)	99
3.4.2.4. Metod upijanja	100
3.5. Topljenje i livenje retkih metala	101
3.5.1. Topljenje elektrootpornim zagrevanjem	102
3.5.2. Indukciono topljenje	103
3.5.3. Elektro-lučno topljenje	104
3.5.4. Topljenje elektronskim snopom	106
3.5.5. Topljenje u plazmi	108
3.5.6. Livenje retkih metala	108
 Glava 4.	
4. VOLFRAM	109
4.1. Osobine volframa	109
4.2. Osobine važnijih jedinjenja volframa	110
4.3. Oblasti primene volframa	112
4.4. Obogaćivanje volframovih ruda	114
4.4.1. Mineraloški sastav volframovih ruda	114
4.4.2. Obogaćivanje volframovih ruda gravitacijom	114
4.4.3. Obogaćivanje volframovih ruda u teškim suspenzijama	116
4.4.4. Obogaćivanje volframovih ruda u mašinama taložnicama	116
4.4.5. Obogaćivanje volframovih ruda na koncentracionim stolovima	116

4.4.6. Magnetna separacija i elektroseparacija pri obogaćivanju volframovih ruda	117
4.4.7. Primena flotacije pri obogaćivanju volframovih ruda	118
4.5. Metalurška prerada volframovih koncentrata	118
4.6. Dobijanje wolfram-trioksida	119
4.6.1. Razlaganje wolframitnih koncentrata	119
4.6.1.1. Postupak pečenja ili topljenja sa natrijum-karbonatom	119
4.6.1.2. Razlaganje wolframida rastvorom natrijum-hidroksida	123
4.6.1.3. Prečišćavanje rastvora od primesa	124
4.6.1.4. Taloženje wolframovih jedinjenja iz rastvora	127
4.6.2. Razlaganje šelitnih koncentrata	129
4.6.2.1. Pečenje ili topljenje šelita Na_2CO_3	129
4.6.2.2. Razlaganje šelita rastvorom Na_2CO_3 u autoklavu	131
4.6.2.3. Razlaganje šelitnih koncentrata kiselinama	131
4.6.3. Prečišćavanje tehničke wolframove kiseline od primesa i dobijanje wolfram-trioksida	133
4.7. Postupci za proizvodnju metalnog wolframa	136
4.7.1. Redukcija wolfram-trioksida vodonikom	137
4.7.2. Redukcija wolfram-trioksida ugljenikom	141
4.8. Proizvodnja kompatknog kovnog wolframa	144
4.9. Dobijanje wolframa iz sekundarnih sirovina	149
Glava 5.	
5. MOLIBDEN	153
5.1. Osobine molibdena	153
5.2. Osobine važnijih jedinjenja molibdena	154
5.3. Oblasti primene molibdena	156
5.4. Obogaćivanje molibdenovih ruda	157
5.4.1. Mineraloški sastav molibdenovih ruda	157
5.4.2. Flotiranje sulfidnih molibdenovih ruda	157
5.4.3. Flotiranje oksidnih molibdenovih ruda	158
5.4.4. Flotiranje bakarno-molibdenovih ruda	159
5.4.5. Obogaćivanje olovno-molibdenovih ruda	160
5.5. Pregled postupaka za preradu molibdenovih koncentrata	160
5.6. Oksidirajuće prženje molibdenitnih koncentrata	161
5.6.1. Fizičko-hemiske osnove prženja	161
5.6.2. Proizvodni uslovi procesa prženja	163
5.7. Prerada molibdenitnih koncentrata hidrometalurškim postupcima razlaganja	165
5.8. Proizvodnja čistog molibden-trioksida	166
5.8.1. Proizvodnja molibden-trioksida po postupku isparavanja	167
5.8.2. Hemski postupak prerade prženca	168
5.9. Dobijanje molibdena iz siromašnih koncentrata i otpadnih proizvoda	172
5.10. Redukcija molibden-trioksida vodonikom	172
5.11. Proizvodnja kompaktnog kovnog molibdena	174
5.11.1. Proizvodnja kompaktnog kovnog molibdena metalurgijom praha	174
5.11.2. Proizvodnja kompaktnog kovnog molibdena metodom topljenja	175
5.12. Dobijanje molibdena iz sekundarnih sirovina	177
Glava 6.	
6. TITAN	178
6.1. Osobine titana	178

6.2. Osobine važnijih jedinjenja titana	180
6.3. Oblasti primene titana	182
6.4. Obogaćivanje titanovih ruda	183
6.4.1. Mineraloški sastav titanovih ruda	183
6.4.2. Obogaćivanje titanovih ruda metodom gravitacije	183
6.4.2.1. Obogaćivanje na mašinama taložnicama i koncentracionim stolovima	183
6.4.2.2. Obogaćivanje na spiralnim separatorima	184
6.4.3. Flotacija titanovih ruda	184
6.4.4. Magnetna i elektrostatička separacija titanovih ruda	185
6.4.4.1. Magnetna separacija titanovih ruda	185
6.4.4.2. Elektrostatička separacija titanovih ruda	185
6.5. Prerada titanovih koncentrata	186
6.6. Redukujuće topljenje ilmenita	186
6.7. Proizvodnja sintetičkog rutila	188
6.8. Proizvodnja titan-tetrahlorida	190
6.9. Prečišćavanje tehničkog titan-tetrahlorida	194
6.10. Proizvodnja titan-dioksida	194
6.10.1. Postupak sa sumpornom kiselinom	195
6.10.2. Dobijanje titan-dioksida iz titan-tetrahlorida	199
6.11. Postupci za proizvodnju metalnog titana	201
6.11.1. Redukcija titan-tetrahlorida magnezijumom (Krollov postupak)	201
6.11.2. Redukcija titan-tetrahlorida natrijumom	204
6.11.3. Redukcija titan-dioksida	208
6.12. Proizvodnja titanovog sundera i titanovog praha	210
6.13. Postupci za rafinaciju titana	213
6.13.1. Elektrolitička rafinacija titana i njegovih legura	213
6.13.2. Rafinacija titana jodidnim postupkom	214
6.14. Dobijanje kompaktног kovnog titana	215
6.14.1. Topljenje titana	216
6.14.2. Postupak metalurgije praha	216
6.15. Dobijanje titana iz sekundarnih sirovina	217
 Glava 7.	
7. CIRKONIJUM	219
7.1. Osobine cirkonijuma	219
7.2. Osobine važnijih jedinjenja cirkonijuma	220
7.3. Oblasti primene cirkonijuma	222
7.4. Obogaćivanje cirkonijumovih ruda	223
7.4.1. Mineraloški sastav cirkonijumovih ruda	223
7.4.2. Obogaćivanje cirkonijumovih ruda gravitacijskim metodama	224
7.4.2.1. Obogaćivanje na mašinama taložnicama i koncentracionim stolovima	224
7.4.2.2. Obogaćivanje na spiralnim separatorima	224
7.4.3. Flotaciono obogaćivanje cirkonijumovih ruda	224
7.4.4. Kolektivna flotacija titanovih i cirkonijumovih minerala	225
7.4.5. Selektivna flotacija titan-cirkonijumovih minerala	225
7.4.6. Magnetna i elektrostatička separacija cirkonijumovih ruda	226
7.5. Prerada cirkonijumovih koncentrata	227
7.6. Postupci za razlaganje cirkonijumovih koncentrata	227
7.6.1. Razlaganje cirkona topljenjem sa natrijum-hidroksidom	228

7.6.2. Razlaganje cirkona pečenjem sa kalcijum-oksidom	230
7.6.3. Izdvajanje cirkonijuma iz hloridnih i sulfatnih rastvora	232
7.6.4. Prerada cirkona pečenjem sa kalijum-siliko-fluoridom	234
7.6.5. Razlaganje cirkona redukcijom ugljenikom i dobijanje cirkonijum-karbida	235
7.6.6. Proizvodnja cirkonijum-tetrahlorida	236
7.6.6.1. Hlorovanje cirkonovog koncentrata	236
7.6.6.2. Hlorovanje cirkonijum-karbida i karbo-nitrita	237
7.6.6.3. Hlorovanje cirkonijum-dioksida	238
7.7. Postupci razdvajanja hafnijuma i cirkonijuma	238
7.7.1. Selektivna kristalizacija kompleksnih fluorida	239
7.7.2. Razdvajanje hafnijuma od cirkonijuma ekstrakcijom sa organskim rastvaračima	240
7.7.3. Odvajanje hafnijuma od cirkonijuma rektifikacijom	242
7.7.4. Razdvajanje hafnijuma od cirkonijuma parcijalnom redukcijom florida	243
7.8. Proizvodnja metalnog cirkonijuma	244
7.8.1. Magnezotermijski postupak redukcije cirkonijum-tetrahlorida	244
7.8.2. Redukcija kalcijum-cirkono-fluorida natrijumom	246
7.8.3. Redukcija cirkonijum-dioksida kalcijumom i kalcijum-hidridom	247
7.8.4. Dobijanje cirkonijuma elektrolizom rastopa soli	247
7.9. Postupak termičke disocijacije za dobijanje visokočistog cirkonijuma tzv. jodidni postupak	248
7.10. Dobijanje kompaktnog cirkonijuma	249

Glava 8.

8. VANADIJUM	250
8.1. Osobine vanadijuma	250
8.2. Osobine važnijih jedinjenja vanadijuma	251
8.3. Oblasti primene vanadijuma	252
8.4. Minerali, rude i koncentrati vanadijuma	253
8.5. Dobijanje vanadijuma iz železnih i titan-magnetičnih ruda	254
8.5.1. Dobijanje šljake obogaćene vanadijumom	254
8.5.2. Dobijanje vanadijuma iz vanadijumovih šljaka	254
8.6. Dobijanje metalnog vanadijuma	258
8.7. Dobijanje vanadijuma iz sekundarnih sirovina	259

Glava 9.

9. NIOBIJUM I TANTAL	260
9.1. Osobine tantala i niobijuma	260
9.2. Osobine važnijih jedinjenja niobijuma i tantala	261
9.3. Oblasti primene niobijuma i tantala	263
9.4. Obogaćivanje tantalovih i niobijumovih ruda	265
9.4.1. Minerali tantala i niobijuma	265
9.4.2. Metodi obogaćivanja tantal-niobijumovih ruda	265
9.4.3. Razdvajanje i prečišćavanje tantal-niobijumovih koncentrata	266
9.5. Postupci za preradu tantalito-kolumbitnih koncentrata	267
9.5.1. Prerada tantalito-kolumbitnih koncentrata postupkom topljenja sa natrijum-hidroksidom	267
9.5.2. Razlaganje tantalito-kolumbitnih koncentrata fluorovodonicičnom kiselinom	270
9.5.3. Prerada titan-tantalo-niobijumovih koncentrata	270
9.6. Razdvajanje niobijuma i tantala i dobijanje čistih njihovih jedinjenja	273
9.6.1. Selektivna kristalizacija kompleksnih fluorida	273
9.6.2. Primena solvent ekstrakcije	276

9.6.3. Frakcionalna destilacija hlorida	277
9.6.4. Jonska izmena	278
9.7. Postupci za proizvodnju metalnog niobijuma i tantala	278
9.7.1. Redukcija kompleksnih fluorida natrijumom	278
9.7.2. Dobijanje tantala elektrolizom rastopa soli	279
9.7.3. Karbotermijski postupak proizvodnje niobijuma	280
9.7.4. Dobijanje tantala i niobijuma redukcijom pentahlorida	281
9.8. Proizvodnja kompaktnog kovnog tantala i niobijuma	281
9.8.1. Postupak metalurgije praha	281
9.8.2. Topljenje niobijuma i tantala	282
9.9. Dobijanje niobijuma iz sekundarnih sirovina	283
Glava 10.	
10. RENIJUM	284
10.1. Osobine renijuma	284
10.2. Osobine važnijih renijumovih jedinjenja	285
10.3. Oblasti primene renijuma	286
10.4. Izvori sirovina za proizvodnju renijuma	287
10.4.1. Ponašanje renijuma pri preradi molibdenitnih koncentrata	287
10.4.2. Ponašanje renijuma pri proizvodnji bakra	288
10.5. Izvlačenje renijuma iz međuproducta od prerade molibdenitnih koncentrata	289
10.5.1. Izvlačenje renijuma iz pradine elektrofiltera od prženja molibdenitnih koncentrata	289
10.5.2. Koncentracija renijuma iz siromašnih rastvora	292
10.6. Dobijanje renijum metaла	294
10.6.1. Redukcija kalijum-perrenata vodonikom	294
10.6.2. Redukcija amonijum-perrenata vodonikom	294
10.6.3. Redukcija renijum-dioksida vodonikom	296
10.6.4. Redukcija renijuma iz rastvora kalijum-perrenata vodonikom pod pritiskom	296
10.6.5. Dobijanje renijumovog praha elektrolizom	297
10.6.6. Termička disocijacija renijum-halogenida	298
10.7. Dobijanje kompaktnog kovnog renijuma	298
Glava 11.	
11. URAN	300
11.1. Upotreba i proizvodnja urana	300
11.1.1. Istoriski razvoj	300
11.1.2. Upotreba urana	300
11.1.3. Proizvodnja i prerada uranovih ruda i koncentrata	302
11.2. Rude i ležišta urana	303
11.2.1. Minerali urana	303
11.2.2. Rudna ležišta	305
11.3. Predkoncentrisanje uranovih ruda	306
11.3.1. Ručno sortiranje	307
11.3.2. Separacija mlevenjem i klasiranjem	307
11.3.3. Postupci mokre gravitacijske separacije	308
11.3.4. Radiometrijska separacija	309
11.3.5. Flotacija uranovih ruda	309
11.4. Pirometalurška priprema uranovih ruda	310
11.4.1. Prženje ruda	311

11.4.2. Dehidratacija rude	311
11.4.3. Sagorevanje uglja	312
11.5. Luženje urana iz ruda	312
11.5.1. Luženje urana sumpornom kiselinom	313
11.5.1.1. Hemija kiselog luženja	313
11.5.1.2. Tehnološki faktori od uticaja na luženje	314
11.5.2. Luženje urana rastvorom natrijum-karbonata	316
11.5.2.1. Hemija kiselog luženja	316
11.5.2.2. Tehnološki faktori od uticaja na hluženje	317
11.6. Taloženje tehničkih uranovih soli iz rastvora	318
11.6.1. Direktno hemijsko taloženje	318
11.6.2. Talogenje urana iz rastvora redukcijom sa vodonikom	319
11.6.3. Koncentrisanje rastvora jonskom izmenom i naknadno taloženje urana	319
11.6.4. Koncentrisanje rastvora ekstrakcijom organskim rastvaračima i naknadno taloženje urana	321
11.7. Proizvodnja tehničke uranove soli iz fosforne kiseline	322
11.7.1. Sirovinska baza	322
11.7.2. Tehnologija proizvodnje urana iz fosforne kiseline po postupku dehpa-topo	323
11.8. Prečišćavanje tehničkih uranovih soli	325
11.8.1. Rastvaranje tehničkih uranovih soli	326
11.8.2. Prečišćavanje rastvora ekstrakcijom organskim rastvaračima	327
11.8.3. Taloženje nuklearno čistih uranovih soli	330
11.8.3.1. Taloženje u obliku uranil-nitrata-heksahidrata	330
11.8.3.2. Taloženje u obliku uran-peroksida	330
11.8.3.3. Taloženje u vidu amonijum-diuranata	331
11.9. Kalcinacija uranovih soli	332
11.9.1. Kalcinacija uranil-nitrata (denitracija)	332
11.9.2. Kalcinacija uran-peroksida	334
11.9.3. Kalcinacija amonijum-diuranata	335
11.10. Redukcija viših uranovih oksida do uran-dioksida	335
11.11. Fluorovanje urandioksida	338
11.11.1. Postupci suvog fluorovanja	338
11.11.2. Postupci mokrog fluorovanja	339
11.12. Redukcija uran-tetrafluorida do metala	342
11.12.1. Redukcija kalcijuma	342
11.12.2. Redukcija magnezijuma	343
11.13. Vakuumsko topljenje i livenje urana	344
11.14. Priprema urana za proizvodnju gorivnih elemenata	345
11.15. Higijensko-tehnička zaštita u metalurgiji urana	346
 Glava 12.	
12. GERMANIJUM	348
12.1. Osobine germanijuma	348
12.2. Osobine važnijih jedinjenja germanijuma	351
12.3. Oblasti primene germanijuma	354
12.4. Pojava, minerali i sirovine za dobijanje germanijuma	355
12.5. Metalurgija germanijuma	356
12.5.1. Koncentrisanje germanijuma iz raznih germanonosnih sirovina	357
12.5.1.1. Koncentracija germanijuma metodom sublimacije sulfida	358
12.5.1.2. Koncentracija germanijuma iz meduprodukata metalurgije obojenih metala	360

12.5.1.3. Koncentracija germanijuma iz otpadaka pri preradi uglja	362
12.5.1.4. Koncentracija germanijuma iz rastvora jonskom izmenom i solvent ekstrakcijom	364
12.5.2. Prerada metalurškog germanijumovog koncentrata u cilju dobijanja elektronički čistog germanijum-dioksida	364
12.5.2.1. Proizvodnja tehničkog germanijum-tetrahlorida	365
12.5.2.2. Prečišćavanje tehničkog germanijum-tetrahlorida	366
12.5.2.3. Hidroliza germanijum-tetrahlorida	368
12.5.3. Proizvodnja metalnog germanijuma kao poluprovodničkog materijala	369
12.5.3.1. Redukcija germanijum-dioksida vodonikom	369
12.5.3.2. Zonalna rafinacija germanijuma	371
12.5.3.3. Dobijanje germanijuma iz sekundarnih sirovina	373
Glava 13.	
13. GALLIUM	374
13.1 Osobine galijuma	374
13.2. Osobine važnijih jedinjenja galijuma	375
13.3. Oblasti primene galijuma	376
13.4. Geohemija galijuma i sirovine za njegovo dobijanje	377
13.5. Postupci razdvajanja galijuma od aluminijuma i drugih metala iz rastvora i dobijanje galijumovih koncentrata	380
13.6. Industrijski postupci izdvajanja galijuma iz polaznih sirovina	382
13.6.1. Izdvajanje galijuma iz povratne aluminatne lužine bajeirovog postupka	382
13.6.1.1. Izdvajanje galijuma elektrolizom na živoj katodi (Bretkov postupak)	382
13.6.1.2. Cementacija galijuma aluminijum-galatom	384
13.6.2. Izdvajanje galijuma iz anodne legure, dobijene pri elektrolitičkoj rafinaciji aluminijuma	385
13.7. Dobijanje metalnog galijuma	386
13.8. Rafinacija galijuma	387
13.8.1. Hemijsko prečišćavanje	388
13.8.2. Vakumska rafinacija	388
13.8.3. Elektrolitička rafinacija	388
13.8.4. Zonalna rafinacija	389
13.8.5. Drugi postupci rafinacije galijuma	390
13.8.6. Metodi za dobijanje visoko čistog galijuma	391
13.9. Dobijanje galijuma iz sekundarnih sirovina	392
Glava 14.	
14. INDIJUM	393
14.1. Osobine indijuma	393
14.2. Osobine važnijih jedinjenja indijuma	394
14.3. Oblasti primene indijuma	395
14.4. Izvori sirovina za proizvodnju indijuma	396
14.4.1. Ponašanje indijuma pri proizvodnji cencra	397
14.4.2. Ponašanje indijuma pri proizvodnji olova	398
14.5. Postupci izvlačenja indijuma iz obogaćenih produkata	399
14.5.1. Dobijanje indijumovog koncentrata	399
14.5.1.1. Taloženje indijuma u vidu teško rastvornih jedinjenja	400
14.5.1.2. Selektivna cementacija indijuma	401
14.5.1.3. Izdvajanje indijuma ekstrakcijom	401
14.5.2. Dobijanje sirovog indijuma	402

14.6. Rafinacija sirovog indijuma	403
14.6.1. Hemijski postupci	403
14.6.2. Elektrolitička rafinacija	405
14.6.3. Vakuumска destilacija	407
14.6.4. Zonalna rafinacija	407
14.7. Dobijanje indijuma iz sekundarnih sirovina	408
 Glava 15.	
15. SELEN I TELUR	409
15.1. Osobine selena i telura	409
15.2. Osobine važnijih jedinjenja selena i telura	411
15.3. Oblasti primene selena i telura	415
15.4. Sirovine za proizvodnju selena i telura	416
15.5. Dobijanje selena i telura iz anodnih muljeva	418
15.5.1. Sastav anodnih muljeva	418
15.5.2. Postupci za preradu anodnih muljeva	419
15.6. Dobijanje selena i telura iz muljeva od proizvodnje sumporne kiseline	423
15.6.1. Nastajanje mulja kao sirovine za proizvodnju selena i telura	423
15.6.2. Dobijanje tehničkog selena postupkom prženja	424
15.6.3. Dobijanje tehničkog telura iz prženca	425
15.6.4. Dobijanje tehničkog selena i telura sulfidnim postupkom	425
15.7. Dobijanje čistog selena	426
15.8. Dobijanje čistog telura	428
15.9. Dobijanje selena iz sekundarnih sirovina	431
 Glava 16.	
16. BERILIJUM	433
16.1. Osobine berilijuma	433
16.2. Osobine važnijih jedinjenja berilijuma	434
16.3. Oblasti primene berilijuma	434
16.4. Obogaćivanje berilijumovih ruda	435
16.4.1. Mineraloški sastav berilijumovih ruda	435
16.4.2. Postupci za obogaćivanje berilijumovih ruda	436
16.4.3. Flotacija berilijumovih ruda	436
16.5. Prerada berilijumovih koncentrata	437
16.6. Dobijanje visoko čistog berilijum-oksida	438
16.7. Dobijanje berilijumovih halogenida	439
16.8. Dobijanje metalnog berilijuma	440
 Glava 17.	
17. LITIJUM	442
17.1. Osobine litijuma	442
17.2. Osobine važnijih jedinjenja litijuma	443
17.3. Oblasti primene litijuMA	444
17.4. Pojave litijuma u priordi i obogaćivanje njegovih ruda	445
17.4.1. Mineraloški sastav litijumovih ruda	445
17.4.2. Postupci obogaćivanja litijumovih ruda	446
17.4.2.1. Gravitacioni postupci obogaćivanja litijumovih ruda	446
17.4.2.2. Flotacijska koncentracija litijumovih ruda	446

XVI

17.4.2.3. Magnetna separacija litijumovih ruda	447
17.5. Proizvodnja litijumovih soli	448
17.6. Dobijanje metalnog litijuma	449
17.7. Rafinacija litijuma	451
LITERATURA	452
REGISTAR	455